

TOPONÍMIA DE FULLEDA (LES GARRIGUES)

SANTI ARBÓS GABARRÓ

OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu del present treball és donar una primera notícia sobre la totalitat de la toponímia de Fullea (les Garrigues, al límit amb la Conca de Barberà), que s'ha pogut documentar (oralment o en fonts manuscrites o editades) i que pertany aproximadament al període històric 1150-1999, és a dir, des de les primeres notícies que posseïm del territori com a entitat diferenciada fins a l'actualitat.

El present recull, que forma part d'una recopilació detallada (transcripció fonètica, citació de documentació, descripció geogràfica i d'altres tipus, etimologia, notícies diverses...) de l'onomàstica local, pràcticament enllestida, agrupa els noms de lloc fulledencs en tres grans apartats:

- a) partides, trossos i altres paratges (zona rural)
- b) edificacions (zona urbana i rural)
- c) vies i paratges (zona urbana).

Les limitacions d'extensió no fan possible la transcripció fonètica de les entrades com hauria estat desitjable; fet parcialment subsanable si es té en compte que el parlar de Fullea pertany al català nord-occidental de transició cap a l'oriental (veg. Arbós 1991 i Continente-Arbós 1993) i que en l'apartat de *Conclusions* es descriuen alguns dels trets lingüístics característics de la població.

Aquestes breus conclusions, de caràcter bàsicament lingüístic, i una mostra d'alguna de les entrades toponímiques més interessants que componen el recull onomàstic fulledenc amb pretensions de globalitat clouen el treball.

PARTIDES, TROSSOS I ALTRES PARATGES (ZONA RURAL)

Abadia, lo tros de l'; Albereda, l'; Alzinetes, les; Amenós, els; Ametller, el Corral de l'; Ametller, lo comellar de l'; Ametller, l'aiguavessant del comellar de n'; Andreu, l'; Arboç, el

Pla de l'; Arboç, lo tros de l'; Argelagar, l'; Argelagues Marines, les; Argensola; Argiloses, les; Ases, el fossaret dels; Aubac, lo tros de l'; Aubaga, l'; Aubaguets, els; Aubreda, l'; Aureteres.

Balç, el; Bancals Torts, els; Barraquer, el pla el; Bassa, el pla de la; Bassa, lo freginal de la; Bassa, los Horts de la; Bassa Nova, la; Bernat, el forn del; Bernat, les arenes del; Blasi, la coma en; Boldú, l'era de; Bolet, el racó el.

Cabana, la; Cabanes, les; Calvari, el; Calvari, lo; Campana, el pla el; Cantaperdius, el; Cantó, lo tros de la Font d'en; Cantorella, la; Cantorella, lo pla de; Carbonell, lo clot d'en; Carboneres, les; Carlos, el racó el; Carlos, lo; Carretera, la; Cascall, lo pla de la Bassa en; Castell, la Vinya en; Castell, lo(s) Vall(s) del; Castelló, la Coma en; Cavallera, la; Cília, lo comellar de na; Cinto, el pla en; Cirera, la Costa la; Cirera, lo comellar de la; Cirera, lo pla de la; Cirera, lo pla de la Costa de la; Cirers, lo tros dels; Clots, los; Colomer, el; Coma, la; Comellar, el; Comellaret, el; Comes, lo cap de les; Cometa, la; Copons, la feixa en; Cortals, els; Costes, les; Creu, la; Creu, lo tros de la; Creueta, la; Creueta, la Pedrera de la; Cultiots, els.

Damià, la feixa del; Diumenge, lo; Dolça, los clapers de; Domenge, el; Domenges, la punta els; Dou, la Coma en; Dou, lo pla de la Coma d'en.

Enrovellat, el pla l'; Era, les Planes de l'; Era, lo Tros de l'; Era Llarga, l'; Era Vella, l'; Erassa, l'; Eral, l'; Eres, les; Eres, lo pla de les; Ereta, el parany de l'; Esclots, els; Escortals, els; Escortals, la prada dels; Escortals, lo comellar dels; Escuder, lo comellar de n'; Escuder, l'Era de l'; Esplanes, les; Esplugu Calba, lo Camí de l'; Espujols, els.

Farraginalet, lo; Feixa, la; Figuerals, los; Figueretes, les; Font, el Camí de la; Font, el racó de la; Font, la; Font, la sortanella de la; Font, lo comellar de la; Font, lo comellar del Camí de la; Font, lo comellar Jaume lo de la; Font, lo comellaret de la; Font, lo farreginalet que va a la; Fontanals, els; Fonteta, la; Fontetes, les; Forn, l'hort del; Freginal, el; Freginal Gran, lo; Freixa, l'hort de la; Futbol, el camp de; Gassull, el pla el; Gaudiós, lo; Giner, el comellar en; Godall; Gonell, el Pla en; Granada, la; Granada, la creueta la; Guasch, la Font d'en; Guasch, lo freginal dels.

Jaume, la feixa de més avall d'en; Jaume, lo comellar d'en; Jaume, lo sol del Comellar d'en; Josa, la pedrera del Sr. Pere Joan de; Jover, la Coma en; Jover, la Font d'en; Jurba, el Comellar en.

Llopatera, lo pla de la; Llopatera, l'avagant del Pla de; Lloret, lo comellar de les Piques de la Font d'en; Llurba, lo comellar d'en.

Magí, el racó el; Mare de Déu, el tros de la; Margarida, lo comellar de na; Marieta, la Font de la; Martí, el Pou del Senyor; Martí, la feixa de Mossèn Pere; Mas, lo pla del; Mas, lo tros del; Masos, els; Matallonga, la; Matallonga, la coma de; Matallonga, lo sol de la Coma de; Messeguer, la coma d'en; Messeguera, la coma de na; Metge, el Comellar en; Mirona, la; Mirona, la Serra/Serreta de la; Monges, el pla de les; Monjos, lo Pla dels; Montblanc, el Camí de.

Obaga, l'; Obaguets, els; Olivar, l'; Oliverets, los; Olivers, lo pla dels; Olivers, los.

Paulet, el racó el; Pedrera, la; Pedrera, lo Planet de la; Pibessó, el; Pinyong, lo; Piquer, el Comellar en; Piquer, lo; Piquer, lo mas d'en; Piquetes, les; Pla, lo; Pla, lo cap del; Plaça Nova, la; Plallong, lo; Planes, la sort de les; Planes, les; Planes, lo freginalet de les; Planet, el; Planeta, (la); Planota, la; Planots, els; Plans, els; Plans, la sort de l'Era dels; Pleta, la; Po, el pla el; Po, la parada el; Poca, el racó en; Ponç, la Costa d'en; Ponç, la Costeta d'en; Portal, lo farraginal del; Pou, el Pla el; Pou, la coma del; Pou, lo pati del; Pous, els; Prat, el; Prat, la coma del; Promès, l'hort del; Pruners, los; Pujol(s), lo(s).

Quadró, el; Quadronet, lo; Quico, el pla el; Quico, el tros del.

Raconet, el; Raconet, lo; Ràfols; Rajadell, lo pla d'en; Rajadell, lo solà d'en; Ramon, la coma d'en; Ratera, el Comellar en; Rector, l'hort del; Redona, la; Regueró, la Coma en; Roca Bisbal, la; Roig, el Mas; Roja, la sort de na; Roja, lo tros de na; Rovina, la; Rovira, la; Rovira, la coma de la; Rucs, la paradeta dels.

Sala, el pla en; Salat, la Font d'en; Salat, lo pla de la Font d'en; Sant Pere, el; Sant Pere, la coma de; Sant Pere, la sort de; Sant Pere, lo tros del Benefici de; Segarra, la plana de; Seguera, la coma; Senyor, l'hort del; Serra, el cap de la; Serra, la; Serreta, la; Sivines, les; Serveres, les; Solà, el racó de la Font d'en; Solà, lo pla de la Font del; Sort, la; Sortetes, les; Sorts, lo tros de les.

Tilló, el pla el; Tilló, la serra el; Tillona, la sort de na; Timonal, lo pla d'en; Tomasa, la Roca; Torre, la; Torre, lo tros de la; Torrent, el; Torrents, la plana dels; Torres, lo vall de les; Tossal, l'aiguavessant del; Tossalet, el pla el.

Vagants, los; Vall, lo; Vella, el comellar en; Ventoses, les; Ventoses, lo solà de les; Verger, lo; Vicari, lo comellar d'en; Vidal, lo comellar d'en; Vila, els plans de la; Vila, la coma de la Font de la; Vila, la coma del Pou de la; Vila, lo comellar de la; Vila, los vagants de la; Vilabartró, el; Vinaixa, la Serra de; Vinaixa, lo pla de qui va envers; Vinya, la; Vinya Llargà, la; Vinyes, lo comellar de les; Vinyes, lo pla de les.

EDIFICACIONS (ZONA URBANA I RURAL)

Abadia, l'; Abel, ca l'; Aguiló, ca l'; Aguiló, el corral de l'; Agustina, l'; Ajuntament, l'; Amadeo, ca l'; Ametller, el corral de l'; Anjub, l'; Antònia, ca la Senyora; Antònia, el xalet de la Senyora; Antònio, ca l'; Arboç, ca l'; Arboç, cal Ramon de l'; Arboç, cal Cabaler l'; Arnau, ca l'; Arturo, ca l'; Assumpta, ca l'; Assumpta, cal Francisco l'; Aulèstia, ca l'.

Banya, ca la Maria el; Banya, cal; Bar, el; Barba, cal; Barber, cal; Barraquer, cal; Bàscula, la; Basili, cal; Bassa, cal Joanet de la; Bassa, cal Miquel de la; Bernada, ca la; Bernat, cal; Berta, ca la; Besora, cal; Biblioteca, la; Biscaí, cal; Blasi, cal; Bonet, cal; Bosch, cal; Botella, cal; Botiga, la; Bover, cal.

Cafè, el; Campana, cal; Campana, cal Manel del; Carlets, cal; Carlos, cal; Carlos, la granja del; Carrera, cal; Casaca, cal; Casaca, cal Gravat del; Castell, lo; Castellans, cal; Castellans, el corral dels; Cecília, ca la; Cèlia, ca la; Cementiri, el; Centre de Lectura, el; Cirera, lo corral de la; Cisterna, la; Ciutadill, cal; Clasques, cal; Clorador, el; Codines, cal; Coixet, cal; Consultori, el; Conxa, ca la; Conxa, ca la Carme la; Conxa, ca l'Enric de la; Copons, cal; Cortecans, cal; Corulla, ca la; Corulleta, ca la; Costa, cal Mateu de la; Creu, ca la; Creu, cal Bep de la; Creu, cal Ramon de la; Cucut, cal; Cups, els; Cuquer, cal; Currull, cal.

Damià, cal; Déu, cal; Diable, cal; Domènech, cal; Dominguet, cal..

Elies, ca l'; Elies, cal Rosset de l'; Enrovellat, ca l'; Ermengol, ca l'; Ermengol, el corral de l'; Escoles, les; Església, l'; Estanc, ca la Llúcia l'; Estanc, ca la Maria l'; Estanquer, ca l'.

Fàbrica, la; Fassina, la; Ferrer, cal; Ferrer, cal Pubill del; Ferrer, la granja del Ton del; Ferrer, el molí el; Ferrer Vell, cal; Ferreret, cal; Figuereta, cal; Figuereta, cal Pau del; Forn, el; Fossar, lo; Fuster, ca la Tresina el; Fuster, cal; Fuster, cal Josep Maria el; Fuster, la nau del.

Gabarró, cal; Gabriel, cal Pau del; Gallart, cal; Gallart, ca la Magdalena el; Gallart, cal Martí el; Gallart, cal Ramon del; Gassull, cal; Gassull, cal Ramon del; Genaro, cal; Generala, ca la; Gili, cal; Gili, ca la Maria el; Girona, cal; Grabiela, ca la; Gravat, ca la Dolors del; Gravat, cal; Gravat, cal Ramon del; Gravat Vell, cal; Guargues, cal.

Hermín, ca l'; Hospital, l'.

Inglès, ca l'; Irene, ca la.

Janot, cal; Janot, cal Ton del; Joana, Casa; Joans, casa; Joca, cal; Josa, cal; Josa, la borja de Josep; Juani, cal.

Juliana, ca la; Juliana, cal Pere la.

Leonard, el xalet del; Llúcia, ca la; Llúcia, cal Narcís de la; Llucieta, ca la.

Maginet, cal; Majordom, cal; Manelet, cal; Mansion, cal; Manuela, ca la; Manxó, cal; Marcó, cal; Margendom, cal; Margendom, cal Pastor del; Marieta, ca la; Màrio, cal; Martí, cal Senyor; Masgoret, cal; Masia, cal Manuel de la; Masia, la; Masienc, cal; Masienquet, cal; Masó, cal; Masover, cal; Mateua, ca la; Maurís, cal; Mercader, cal; Migatxo, cal; Miquel, cal; Miquel, cal Josep del; Miquel, cal Ramon del; Miret, cal; Mitgeret, cal; Molí, cal; Monument, el; Moro, cal; Mosset, cal; Mut, cal.

Nofre, cal.

Orella, cal Pep sense.

Palau, cal; Palauet, cal; Palauet, cal Jaume el; Palauet, cal Ramon del; Palauet, cal Valentí el; Parent, cal; Parritx, cal; Pasqual, cal; Pastisser, cal; Pastor, cal; Pau, cal; Pelliçó, cal; Pentinat, cal; Pere, cal; Perenàs, cal; Pigat, cal; Po, cal; Po, cal Josep del; Po, el corral del; Ponet, cal; Pons, cal; Pons, cal Pastor del; Prats, cal; Prats, cal Quimet del; Presó, la; Prim, cal; Prim, cal Ton del; Prim, cal Cabaler el; Pubill, cal.

Queralt, cal.

Racó, cal Pubill del; Riba, cal; Ribera, cal; Ricard, cal; Ricard, cal Carlos del; Ricard, cal Ramon del; Rita, ca la; Roig, cal; Roma, cal; Rosset, cal; Rossich, cal.

Sagristia, la; Salat, cal; Salat, cal Francisco el; Salvadora, ca la; Sàrria, cal; Sastre, cal; Sastret, cal; Sastret, cal Pere Joan del; Segal, cal; Segalet, cal; Servil, cal; Sevilla, cal; Sevilla, cal Pau del; Sicero, cal; Sico, ca la Roser el; Sico, cal; Sico, cal Josep del; Sico, cal Ton del; Sico, el garatge del; Simarro, cal; Sindicat, el; Sivestró, cal; Sivestró, el corral del.

Tilló, cal; Tonatxo, cal; Toni, cal; Toni, cal Pastor el; Torrat, cal; Torrat, cal Pere Joan del; Torre, cal Pau de la; Torretes, cal; Torretes, can; Tortosí, cal; Transformador, el; Tresina, ca la; Tripó, cal Bep del.

Ulleres, ca l'; Ulleretes, ca l'.

Venàncio, cal; Ventosa, cal; Ventosa, cal Josepet del; Ventoseta, cal; Vicaria, la; Vidre, lo forn del.

Xacó, cal; Xacó, cal Ramon del; Xafarot, cal; Xalet Blau, el; Xalet Rosa, el; Xandi, cal; Xavalla, cal; Xilena, ca la; Xollat, cal; Xulip, cal.

VIES I PARATGES (ZONA URBANA)

Agustina, l'.

Bassa, el carrer de la; Bassa, la; Bassa, la font de la; Bassa, lo camí que va a la; Bassa, lo Carrer de la; Bassa, lo carrer de la Costa de la; Bell Racó; Berart, lo carrer de Joan.

Campet, el; Carrer Corrible, lo; Carrer Major, el; Carrer Verger, el; Carreró, lo; Carretera, la; Castell, la muralla del; Castell, lo; Castell, lo camí del; Castell, lo camí que puja al; Castell, lo carrer del; Castell, lo pati del; Centre de Lectura; Coll, lo camí del; Costa, el carrer de la; Costa, la; Creu, la; Creu, lo portal de la.

Escoles, el carrer de les; Espluga Calba, carrer de l'; Estrella, el carrer de l'.

Fàbregas, la plaça del Pare; Figuereta, lo carrer de la; Font, el carrer de la; Forn, el carrer del; Forn Vell, lo carrer del; Fossar, lo carrer del; Fossar, lo carrer de darrere del; Fossar, lo carrer de dellà del; Fossar, lo carrer de tras del; Fossar, lo carrer tras del; Fullea, la plaça de; Fullea, lo clos de; Futbol, el camp de.

Guasch, lo carrer del Portal d'en; Guasch, lo carrer d'en; Guasch, lo portal d'en.

Jardí, el.

Molí, lo carrer del; Montblanc, el carrer de; Montblanc, lo carrer qui va a; Monument, el; Muralla, la; Muralla, lo camí dellà la.

Oli, lo carrer del Molí de l'; Orient, el carrer.

Passeig, el; Plaça, la; Plaça, la font de la; Plaça, lo cap de la; Plaça Nova, la; Plaça Nova, lo carrer que va a la; Plaça Vella, la; Po, la placeta el; Pont, el; Portalet, lo.

Raval, la.

Sala, lo carrer d'en; Sant Pere, lo carreró que puja a; Sant Pere, lo portalet qui va a; Sant Pere del Coll, la placeta de qui puja a; Sant Pere del Coll, lo camí de; Saragossa i Domènech, l'avinguda d'Agustina; Sindicat, la placeta el.

Troncs, els.

Vila, lo carrer de la.

CONCLUSIONS

Només consignarem unes breus consideracions de caire lingüístic i deixarem per a una altra ocasió un estudi més detallat.

Vocalisme

— Articulació normalment com el català oriental de la E tònica provinent de I breu i de E llarga llatina.

Ex.: Planet, el [lo plá'nɛt]

Diftongació de la O- inicial.

Ex.: Aubaguets, els

Aubac, l'

— Palatalitzacions vocàliques (E>I) per contacte amb un so consonàntic palatal.

Ex.: Martí, el pou del Senyor [lo 'pow δel si'ηo mar'ti]

— Tancament E>I en posició pretònica.

Ex.: Argelagar, l'[larʒila'ɣa] (<argelaga)

— Obertura en A de les E àtones inicials absolutes.

Ex.: Escortals, els [loz a'skor'tals]

— Obertura en A d'algunes E pretòniques.

Ex.: Bernat, cal ['kal βa'rnat]

— Afèresi de la A- inicial d'alguns mots.

Ex.: Aguiló, cal ['kal ɣi'lo]

— En posició final absoluta de mot de gènere femení el parlar de Fulledda no accepta -E que es converteix sistemàticament en -A (*febr[a]*, *llebr[a]*...), la qual cosa també es deixa sentir en la toponímia.

Ex.: Torre, la [la 'tora]

— Neutralització en U d'algunes O àtones, sobretot davant síl·laba que contingui una I tònica o de la bilabial [β].

Ex.: Rovina, la [la ru'βina] (< *rovira*)

Jover, el Comellar en [lo kome'lan dʒu'βe]

Consonantisme

— Africació sistemàtica de les consonants fricatives prepalatals en posició inicial de mot o a principi de síl·laba.

Ex.: Xacó, cal ['kal tʃa'ko]

Jardí, el [lo dʒar'ði]

— Existència d'alguna dissimilació entre consonants palatals.

Ex.: lo comellar d'en Llurba > el Comellar en Jurba

— Alguns cops, la lateral alveolar velaritzada /l/ es vocalitza en la semivocal /w/.

Ex.: l'Albereda > l'Awbreda

Morfologia

— L'article personal EN es pot trobar precedint també substantius no personals, en un procés que sembla desenvolupar-se, almenys per les notícies escrites que en tenim, en els darrers dos o tres segles.

Ex.: la font del Solà > la font d'en Solà

la vinya del Castell > la Vinya en Castell

— Existència d'alguna falsa fragmentació de l'article.

Ex.: les Planes > les Esplanes
els Pujols > els Espujols
els Cortals > els Escortals

— La preposició DE s'acostuma a elidir després de so vocàlic que no formi part de diftong.

Ex.: lo comellar d'en Piquer > el comellar en Piquer

— Històricament, hi ha hagut un procés d'incorporació d'articles que ha afectat topònims que inicialment s'usaven sense.

Ex.: Cantorella > la Cantorella
Matallonga > la Matallonga

Lèxic i semàntica

— «Racó», o «raconada», sembla que ha anat desplaçant en alguns topònims a comellar o «coma», que han perdut actualment en el parlar de Fullella tot el significat llevat, òbviament, del que puguin posseir com a fossilitzats dins de denominacions toponímiques.

Ex.: lo comellar de la Font (>) el racó de la Font

— «Coma» i «comellar», i creiem que d'una manera indistinta en la toponímia fulledenca, designen (1) la part inicial, capçalera, d'un fondo o (2) una petita vall tributària d'un fondo, limitada pels aiguavessants de dues elevacions contigües que formen part de l'alineació muntanyosa que conforma una banda d'un fondo.

Normalment posseeixen una sèrie de característiques comunes:

- a) Terreny cultivat o bé que ho ha estat en un moment o altre.
- b) Generalment, d'una relativa poca extensió, abastable amb la vista.
- c) Aproximadament, amb forma de ferradura, tancada per totes les parts menys una per l'aiguavessant de les elevacions que conformen el fondo.
- d) Es tracta, també, d'un terreny amb un cert grau de desnivell que se salva per al cultiu amb la construcció de marges de pedra seca.

Ex.: (1) la Coma en Jover
(1) el Comellar en Piquer

- (2) la Coma en Castelló
- (2) el Comellar en Giner

EXEMPLES DESENVOLUPATS D'ALGUNES ENTRADES

Aubreda, l' [law'βɾɛða]

«l'Albereda»(L12c: 1555); «in partida dicta de la Albareda» (L7: 107, 1664); «la Albareda» (Cad1716: Jaume Saragossa); «la Aubareda» (Cad1716: Ramon Saragossa); «la Albareda» (L16: 22, 1734); «terra campa a la Aubareda» (Repart1740: Josep Farré); «la Alvareda» (Cad1763); «Laubreda» (Lap1862: 29).

Partida al fondo de les Aubredes o de les Granades, entre el Domenge i el terme de l'Esplugu Calba.

Del nom comú *albereda*, «indret on abunden els arbres anomenats *albers*». Amb una evolució que implica una neutralització [e] > [a], una vocalització [l] > [w] i una elisió de la vocal pretònica [a] (*Albereda* > *Albareda* > *Aubareda* > *Aubreda*).

Cantorella, la [la kantu'rela]

«a la Cantolella» (Capbr1500: 4); «que tenen dits pobils en dit terme en la part anomenada de Cantorela» (L12a: 1571); «un tros a Cantollella» (L12h: 1600); «en la partida dita Cantolella» (L10: 37r, 1648); «terra campa a Cantorella» (Repart1740: Pere Joan Prats).

Partida situada no gaire lluny del poble, a ponent. Encara que actualment l'ús de l'article és pràcticament general, la documentació antiga i la parla d'alguna gent fins no fa massa l'ometia molts cops («Vinc de Cantorella»).

La manca d'article sembla indicar l'antigor del topònim. Tanmateix, sobre l'etimologia d'aquest topònim no hem trobat res escrit. Coromines per a casos semblants s'inclina per fer-los derivar de *cantal* «pedra grossa», derivat d'un prellatí CANT- (vg. *Cantarell* a OC III; 245, i *Cantal de la Canterella*, on es partiria d'un col·lectiu mossàrab *cantalare* modificat per l'àrab, a DECat II, 487).

Joan Tort (BISO XLI, 26) esmenta un *Pla de Cantorella* a la Pobla de Cérvoles, una forma idèntica a la documentada també a Fullea («ab lo pla de Cantorell[a]», L12i: 1606). Aquest topònim, segons un treball en curs, es repeteix també per altres llocs de la rodalia (Maldà [l'Urgell], Juneda-Puiggròs [les Garrigues]) i també s'usa com a cognom.

Escortals, els [loz askor'tals]

«una parada als Escortals» (Capbr1500: 5); «una parada al Esquartals» (Capbr1500: 6); «los Cortals» (L12d: 1564); «un tros als Escortals» (L12d: 1564); «los Escortals» (L7: 79, 1662); «a la partida dita dels Ascortals» (L16: 4, 1730); «a la partida dels Cortals» (L16: 24r, 1734); «Ascortals» (LAp1862: 1).

Partida del fondo dels Escortals entre el terme de Tarrés i el Prat.

Detectem una falsa fragmentació de l'article (per la qual proposem el següent procés: *los Cortals* > *lo Scortals* > *lo Escortals* > *los Escortals*).

Derivat de *cortal* «corral d'ovelles, cabana» o de *quartal*, en referència a unes terres que devien pagar una quarta part al senyor.

Matallonga, la [la mata'lon̄ga]

«troç a Matalongua» (Capbr1500: 6r); «Un tros a Mata llonga» (L7: 24, 1657); «Matallonga» (LApXIX).

Partida del fondo de les Matallongues que limita amb la Coma en Jover i la Roca Bisbal. Antigament, i encara es podia sentir no fa gaires anys en gent gran, s'usava sense article, la qual cosa indica que es tractava d'un topònim força antic.

Compost possiblement amb els noms comuns catalans i arcaics *mata*, «bosc», i *llonga*, «llarga», que tindria el significat, doncs, de «bosc llarg».

BIBLIOGRAFIA

ARBÓS GABARRÓ, SANTI: «Estudi dialectològic del parlar de Fullea (Garrigues)». Premi a articles d'investigació de l'IEI, 1991 (inèdit).

ARBÓS GABARRÓ, SANTI: «Qüestions de toponímia fulledenca: algunes partides, trossos i paratges». *I Trobada d'Estudiosos de les Garrigues*. Les Borges Blanques, 1997.

ARBÓS GABARRÓ, SANTI: «L'article en la toponímia de Fullea (Garrigues)». XXIII *Col·loqui de la Societat d'Onomàstica*. Ulldecona, 1997 (pendent d'edició). [BISO]. *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*.

[DECat] COROMINES, JOAN: *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Curial Edicions Catalanes. Barcelona, 1993.

CONTINENTE CUEVAS, JUAN-ANTONIO; ARBÓS GABARRÓ, SANTI: *Fullea: un poble de les Garrigues*. Lleida, 1993.

COROMINES, JOAN: *Onomasticon Cataloniae*. Curial Edicions Catalanes. Barcelona, 1994 i posteriors.

Fonts manuscrites

[Cad1716]: *Catastro o inventari de las heretats del terme del lloch de Fullea, ab especificaió de las pessas de terra que las componen, fruyts que produexen, y las casas de dit lloch, ab sas confrontacions* (Arxiu Històric de Lleida [AHL]: cadastre 51/281).

[Cad1763]: *Catastro y nova medició de las pessas de terra del lloch y terme de Fullea del correge de Lleyda*, (AHL: cadastre 51/281).

[Capbr1500]: *Capbreu de Fullea i Tarrés* (Arxiu del Monestir de Poblet [AMP]: armari III, calaix 33).

[LApXIX]: *Libro de apeo* (del segle XIX, però sense data), (Arxiu Municipal de Fullea [AMF]).

[LAp1862]: *Libro de apeo del pueblo de Fullea* (1862), (AMF).

[L2-L28]: Arxiu Històric de l'Arxidiòcesi de Tarragona. Fons de Fullea.

[Repert1740]: *Repartiment per menor fet entre los individuos del lloch de Fullea per lo any 1740*, (AHL: caixa 51, núm. 51/281).